

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Főttér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Hirdetéseket
a kiadóivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nyilttér petit sora 30 kr.

Középitkezés.

Ha a községünket környező szomszédos városokban széttekintünk, mindenütt azt látjuk, hogy azok széépészeti szempontból sokkal inkább előbbre haladtak, mint mi.

Kecskemét, Félegyháza, Szentes az utóbbi időben építkezési szempontból oly rohamosan haladnak előre, hogy azt csak megközelíteni is a mi szerény községünknek évtizedekbe kerül. Kecskemét, eltekintve a kisebb magán építkezésektől s a városház monumentális épületétől, csak a napokban nyitotta meg a budapesti vigház mintája után, a színészet Istennője számára készült templomát. Tereket alkot, parkiroz, fásít, utcákat kövez, egy szóval mindent megtesz, mit a haladó kor igénye tőle megkövetel. Félegyháza nem rég épített honvédsége számára kaszárnyát, gymnasiumának diszes új épülete is készen áll már; Szentesen napok kérdése csak, hogy a közhivatalnak megfelelő épület emeltessék: szóval mindenütt haladás, csak nálunk van maradás.

Ha kutatjuk az okot, a mi bennünket széépészeti szempontból való haladásunkban megakaszt, könnyen ráakadhatunk valamennyire. Az első és legfőbb akadály a szegénység, úgy a község, mint a polgárság jó nagy

többségének az adósságban való túltengése. A község magán vagyona számba sem vehető, adóssága nagy, jövedelmi forrásai esekélyek s így kiadásai magas községi pótdadó kiadásában nyerne fedezetet. Adósságain kívül tehát a népet a magas községi adó még jobban nyomja s ez a részbeni oka annak, hogy míg széépészeti szempontból más község halad, Csongrád csak marad.

Ámde, hogy nálunk különösen a lakosság körében az építkezési hajlam csak teng s éledni nem akar, annak még a jobb módúaknál is van egy igen alapos oka s ez az építési anyag drágasága.

A nálunk folyó mostani magán építkezés csak szegényre van az építő iparnak, az minden széépészeti érték nélküli tákolás, mely úgy az ipart, mint az iparost hátra veti. A helytől eltekintve, az építési anyag adja meg az épület értékét. mégis azt látjuk, hogy téglá helyett nálunk mindenfelé vályogból építenek, mely úgy szilárdság, mint esinosság szempontjából nagyon is kifogásolható.

Eznek oka az építéshez szükséges téglanyag hiánya; a helyi, falnak való téglá termelvényénél igen sokkal jobb és tartósabb a jó száraz vályog, a mellett drága és hasznavehetetlen. A ki nálunk építeni akar, annak Szen-

tesről kell téglát szállítania, melynek ezre, mire ide hozzák, a faltéglának is minimális 22—23 frtban van.

Ha tehát építkezési szempontból a korrall s a szomszédos községekkel versenyt haladni akarunk, első teendőnk lenne az építési anyag olcsóbbá tétele s elhanyagolt téglaiiparunk továbbfejlesztése.

Nálunk tulajdonképeni téglaiiparról szó sem lehet. A mi téglatermelésünk ma is a mult században követett módon halad, rendszeres körkemence helyett tábori kemencében égetünk, mely rossz téglát termel s a mellett felette drága is. A tábori kemence kétszer annyi tüzelő anyagot emészt fel s a tűzjáratoknál a téglá összeforr, a távoli helyeken pedig nyersen marad s így a berakott mennyiségnek 25—30%-a veszendőbe megy.

Az a kifogás, hogy nálunk azért nincs jó téglá, mert nem jó a földünk hozzá, nem állja meg a bírálatot, mert hisz ott van Félegyháza, avagy Szeged, hol a talaj sokkal szikesebb, mégis a körkemence segítségével erős, tartós éles csengésű téglákat tudnak előállítani, mert körkemencéjük van s nem sajnálják hozzá a szükséges tüzelő anyagot.

Hogy az építkezéshez a közönséget megnyerhessük, első teendőnk

TÁRGYA.

Mutatványok.*

A kalap.

Elvitte a szél a kalapom.
Hajadonfőt álltam a napon,
Nevetett a rózsám mögöttem:
Ugy kell nekem, mért nem köszöntem!

Ne neved ki rózsám, kis hamis,
Köszöntlek én kalap nélkül is.
Megmarkolom egyik fülemet,
Megemelem buksi fejemet.

Nem a kalap a fő, tubiczám,
Nem a „jó nap,” hanem a leány.
Ha nincs, aki szívből fogadja,
Gyászt köthetünk arra kalapra.

Játék.

Gyerekké tudnék lenni újra!
Játsznánk a földre lecsucsulva.

Kapnék lekváros kenyeret,
Azt is megosztanám veled.

Elköltve a jó eleséget,
Játszanánk férj- és feleséget.

* Zempléni Árpád „Új versek” cím alatt most megjelent kötetéből.

Egymás fülébe megfogóznánk,
Lekváros szájjal csókolóznánk.

A mamák persze észre vennék,
A bünyösöket haza vinnék.

S a porba játszó amorettek,
Szenvednének, mivel szerettek.

Elveszett a szívem,

Elveszett a szívem,
Nem lelem,
Ellopta a tolvaj
Szerelem.

Egy-kettő kiesente
A bűvész,
A sok asszony s lány közt
Nyoma vész.

Meg sem is lelem tán
Soha sem,
Vagy nem ott, akinél
Keresem.

A bomba.

Elmerülve tompa nyugalomba,
Poros zugban szundikal a bomba,
Körülötte ő fegyverek, török
Meg unalmas, vén muzeum örök.

Keservesen eltűnődik néha,
Szólana is, de nincs nyelve, néma;

Tenne is már, de tagokat sem lel;
Óriás fej, de nincs hozzá ember.

Kelne csak föl az a régi Sámson,
Kinek vállán nagy dolgokhoz lassung!
Szándék. erő, együtt lenne, egybe.
Mint az arany s a kőszál a hegybe!

Nem kellene akkor, csak egy szikra,
S kiröpülne a diadal-sikra,
Ott szeretne, kinn a harczi pusztán
Ölni, dálni és elveszni aztán.

Mi forralja?

Mi forralja boreczetté,
Must ha erjed?
Mi forralja gyűlöletté
A szerelmet?

Egy parányi behintett
Kenyérmorzsa;
Csak egy zokszó, egy tekintet
Szívünk sorsa.

Pompás város.

Pompás város ez a város!
Tündérváros a homokon,
Hozzátok visz minden utca
A bal és jobb partokon.

Be csuf város ez a város?
Nagy, sötét ház-rengeteg,

lenne tehát az, hogy a téglá előállítására körkemenczét teremtsünk. E tekintetben az első lépés megtétele a képviselő testületet illeti meg, fel kell hagyni azzal a kísérletezéssel, melyet a község most a mészégető táján felállított tábori kemenczével folytat, helyette fel kell állítani, ha mindjárt kölcsönből is egy körkemenczét, mely nem lesz holt tőke, mert a míg egy részt olcsóbbá teszi az építési anyagot, másfelől jövedelmet is hoz, mert a kiégetett téglá ezre körkemenczében 8—9 forintnál többé nem kerül.

Már most, ha mindjárt 20,000 frtba kerülne is egy 14 szakaszos körkemencze felállítása, az évi termelési képességet csak egy millióra teszszük, ha abból csak 8—9 százezer fogyna is el évente 14—15 frtos átlagos ár mellett, mégis hozna a községnek 2—3000 frt évi jövedelmet. Vagy pedig magán vállalkozót kell keresni s azt esetleges ingyenes kölcsönrel támogatni.

Ezzel a kérdéssel tehát komolyan kell foglalkoznunk, mert a míg a Csongrád község lakosai Szentestről szállítják az építési anyagot s ezer tégláért fizetnek 22—23 frtot, addig nálunk az építkezés terén való fejlődésről szó sem lehet, csak az lesz: hogy az idő majd halad, Csongrád pedig marad.

UJDONSÁGOK.

— **Széchenyi István gr. halálának évfordulója.** A magyar nemzet halhatatlan emlékü nagy fia 1860. április hó 8-án hunyt el Döblingben. Hazafias kötelességünk a nagy hazafi halálának évfordulójáról megemlékezni, mert nagy örökséget hagyott ránk, halhatatlan szellemének fényes örökségét. Szobrán kívül, a magyar nemzet kegyeletere és érzülete hirdeti örök időkre emlékeztet. A fényes nevű férfiúnak ki hazája kulturájáért annyit tett,

halálának évfordulója a f. hó 8-án volt. Aldott legyen dicső emlékezte!

— **Rudolf-templom.** Rudolf trónörökös emlékére fogadalmi templomot épít a hálás nemzeti kegyelet Kispeszen. A bizottság élén Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság fénves nevé elnöke és Schusztner Konstantin váci megyés püspökünk állanak. E célra a kormány által engedélyezett sorsjegyet boesájtanak ki, ára 1 frt. Ez alkalommal melegen ajánljuk a csongrádi hazafias polgárság és a t. eljárás figyelmébe.

— **Segédjegyző választás** volt e hó 9-én. A közgyűlésen Mátéffy Kálmán főszolgabíró elnökolt; bejelentette, hogy a megüresedett állásra: Borbás Mihály szolgabírói irnok, Tóth József h. segédjegyző és Veszelszky László, szentesi s. jegyző pályáztak. Mivel a pályázók mindegyike képesítve van az állásra, ennél fogva mind a három pályázót jelölte. A szavazás megkezdése előtt, Kókai István községi képviselő figyelmeztette a képviselő testületet, a választás fontosságára: Előadta, hogy nagy és megfontolandó dolog az is „letinkább” mikor a gazda bérest fogad. Most ez alkalommal leginkább a község fogad bérest, hát jól megfontolják kit választanak. Mátéffy Kálmán főszolgabíró a hasonlatért rendre utasította ugyan a felszólalót, hanem az azzal a kijelentéssel korrigálta kifejezését, hogy a segédjegyző és a béres között csak az a különbség, hogy a béresnek 40 frt fizetése van; a segédjegyzőnek meg 500. Baghy Zsigmond községi képviselő névszerinti szavazást kért, mire az elnöklő főszolgabíró azt elrendelte, leszavaztak 36-an melyből Veszelszky László 29-et Tóth József pedig 7 szavazatot nyert. Ennél fogva Mátéffy Kálmán főszolgabíró Veszelszky Lászlót megválasztott segédjegyzőnek nyilvánította ki.

— **Közigazgatási bizottság.** Csongrád-vármegye közigazgatási bizottsága a f. hó 12-én, hétfőn délelőtt tartja e havi rendes gyűlését, a vármegyeház kistermében.

— **Király meghívó a főrendiházba.** Ritka levél érkezett kikézésítés végett, a főrendiház elnökségétől, Vadnay Andor dr. főispánhoz. Károlyi Imre gróf, a Má-

gocon megtelepült fiatal mágnás királyi meghívó levele ez, mely a nevezettet, mint örökös főrendjét Magyarországnak, a főrendiházba meghívja. A külső címzés szerint a levél szól: T e k i n t e t e s és N a g y s á g o s Gróf Károlyi Imre urnak, a magyar főrendiház örökös tagjának. A levél pecsétje azonos azon királyi meghívó levelekéhez, mikkel a választókerületeket szokás, új képviselőválasztásokra felhívni.

— **A szegedi kereskedelmi Iparkamara** 30-án tartotta meg e havi ülését Gál Ferencz elnöklere alatt. Az ülés tárgyalásáról a következő tudósítást vesszük. Mint az iparkezió egyik előjelét közli az elnök a kereskedelmi miniszter azon r e n d e l e t e t, melyet az ipartestületekre vonatkozó adatok összeírása végett küldött a m.-dfokú iparhatóságokhoz, hangsúlyozván, hogy a képesítéshez kötött kézműiparos szövetkezetek alakítása és olcsó hitellel leendő ellátására irányított közepette élénk szükségét érzi annak, hogy tüzetes játékozást szerezzen azon erőforrásokról, melyek a képesítéshez kötött kézműiparosok törvényes alapon szervezett testületeiben rejlenek, mivel a testületeket a képesítéshez kötött kézműipar fejlesztésére irányuló állami tevékenység elsőrangú helyi szerveinek tekinti és közreműködésükre a bennük rejlő anyagi és erkölcsi erők mértékéhez képest, az állami tevékenység sikere érdekében mindenestre számítani kell, tárgyalta a teljes ülés a kereskedelmi miniszter leirását, arról a kamara kezdeményezésére Hm vásárhelyen az ottani tálas mesterek tovább képzés céljából anyagipari gyakorló műhelyt létesít. A teljes ülés megszavazta az e műhely első évi költségeire a kamarától kért 800 frt hozzájárulást, fölterjesztést határozott el a kamara hogy az apatinban az ottani kosárfonó tanműhelyvel kapcsolatosan létesített kosárfonó szövetkezetnek a kereskedelmiügyi miniszter adá meg kért 7000 frt állami kölcsönt, hozzájárul, a teljes ülés az aradi kamara átirata folytán, ahhoz, hogy a közszállítások ügyében s illetőleg az osztrák iparosok közszállításoknál való egyenjogosítása ellen együttes tanácskozás tartassék, tárgyalta a teljes ülés a kereskedelmiügyi miniszter leiratát, mely szerint örömmel vette a kamarának a takácsanyag beszerző készáru érté-

Mig rózsámtól haza érek,
Százszor is eltévedek.

Bánat-beteg.

Beteg vagyok bánat-beteg,
Amióta mást szeretek.
Ugy fájlalom hütlenséged,
De még jobban az enyémet.

Ha már szived elvesztettem,
Uj szerelmet mért kezdettem!
Lettem volna hívebb nálad,
Örök kéröd, örök árnyad.

Hejh! kitépném a szívemet.
Minden bumat, emlékemed,
De hiába rejteném el.
Föltámadna minden éjjel.

Ha belopnám egy fészekbe,
Kin a sűrű rengetegbe.
Zokognának a madarak,
A reszkető ágak alatt.

Ha bedobnám a Dunába,
Felzudulna báuatába,
Éjjel-nappal háborogna,
Véres habbal tajtékozna.

A kézesók.

A kézesók semmi áron
Még nem szerelmi jel,

Vészjtjelző a határon,
Hogy itt vigyázni kell.

Egy elhalgarott bók az,
Kér éltet vagy halált;
Egy elhibázott csók az,
Mely ajkat nem talál.

Oroszlánkőröm.

Nálunk már az oroszlántól
Csak kőrömöt kívánnak,
S így csak kőrme jön világra
Minden oroszlánnak.

A tavaszi mezőségen...

A tavaszi mezőségen
Sürg a munka, zeng a dal,
Süt a nap a tiszta égről,
Minden ifju, mint tavál.

Nem hiányzik senki, semmi,
Nyomtalan jár a halál.
Mint a hullám, reng az élet,
Visszaömlik, helyre áll.

E viruló pusztuláson
Buslakodni is van ok.
Sem a szépség, sem a nagyság
Nem pótolhatatlanok.

Kis virág, sies virulni,
Nincs neked csak egy nyarad,

Ha te elhullsz, majd virít más,
Szürke a föld nem marad.

Kis madár siess dalolni
A kizsendült lomb alatt,
Ha te nem dalolsz, dalol más,
Néma a föld nem marad.

Tulterhelés.

Tulterhelni tudománnyal
Magyar embert hasztalan.
Tulságig csak az lakik jól,
Akinek étvágya van.

Nem kap csömört, hideglelést,
Aki sokat nem evett;
Az a méreg nem halálos,
Mit az ember be se vett.

Nyári fény.

Lángoló szép délután
Fénye árad a mezőkre.
A szigetre, a Dunán
Elsikamló mezőkre.

Ragyogó tűz nyári fény
Óh, ne csillogj itt hiába!
Szállj a koldus, a szegény,
Szálj az inség ablakába.

kesítő szövetkezet alakítása érdekében tett fölterjesztését és e szövetkezés megalakításában a kamarával való együttes eljárásra. Gerster Miklós kerületi iparfelügyelőt küldte ki. Tárgyalta a teljes ülés az 1896. évi magyar országos kereskedelmi kongresszus szervező bizottságának átiratát, mely szerint a tartott kongresszus óhajának az felelnie meg, ha a legközelebbi országos gyűlés Szegeden legyen. A kamara kézséggel vállalkozik a kongresszus rendezésére és megbizta az elnökséget, hogy a továbbiakra a szegedi Lloyd-társaság és kereskedelmi testület elnökségeivel egyetértőleg tegyen javaslatokat.

— **Sikerült** halvacsorát rendezett f. hó 3-án este Fülöp András a „Polgári kör” jó nevű vendéglőse. A vacsorán körülbelül 60-an jelentek meg, köztük a hölgy-közönség is számosan volt képviselve. A vacsora után táncz következett, mely tartott vasárnap rózsapiros hajnalig. Csak minél több kis mulatságot ilyet!

— **Horgony** vendéglőnk a mult napokban nagy változásokon ment keresztül. Az alatta levő pinceze lejjebb vétele s a vendéglő belső átalakítása, berendezése teljesen újja varázsolta a helyiséget, és pedig úgy, hogy a látogatóra igen kellemes benyomást tesz. Deutsch Béla vendéglős oda iparkodott hatni, hogy a közönségnek minden igénye kielégítve legyen. Fölvívjuk rá a közönség b. figyelmét.

— **Tilos a halászat.** Már amennyiben a törvény nyílt vizekről meg tiltja a halászatot és elárúsítását a ki fogott halaknak, de azért ehetünk halat, mit a hal kedvelők kedvéért meg jegyezzünk, t. i. a zárt vizekről való halászás ezután is meg van engedve.

— **Épülő vasut.** A szolnok—félegyházi vasut engedélyét még csak a napokban iktatták törvénybe, azért már is megkezdtek az építkezést s az engedményesek még a nyár utóján át akarják adatni a forgalomnak. Ennek a vasutnak a folytatása a félegyháza—majsa—bajai vasut lesz, mely Félegyházát vasuti csomoponttá avatja.

— **Vásár** Csongrádon legközelebb e hó 24-én jószág vásár, és 25-én kirakodó vásár fog megtartatni.

Ambició.

A „Csongrádi Lap” eredeti közleménye.

Irta: Brigl Olga.

Apró, helyes szőke kis leány volt a Fejér Mártonék Gizikéje. Finom, uras minden tagja, mozdulatai. Beszéde, hangja, önkénytelen belopództa magát az ember szívébe. Hát még az a nagy, értelmes szeme, mely hol felcsillant, ha lelkesült, hol meg, ha az alá esukott selymes fekete pillák alól mosolygott elő, olyan volt, mint az égen megszakadt sötét felleg mögül kikandikáló menyiny tiszta kéksége.

Most végezte a negyedik polgárit s tanárai nagyon dicsérik. Bizony jól tenné, ha taníttatná, mondták az apjának.

Fejér Márton büszkén hunyorgott.

Körül-belül úgy lesz. Én ugyan nem vagyok barátja a dolognak, de hát a feleségem akarja. Tetszik tudni, ő uri leány volt, igen, nagy famíliából való.

S Fehér Gizikét csakugyan fölvitték a tanítónő-képzőbe, Pestre.

Olyan örömmel ment, alig várta az elutazás napját. Aludni se tudott előtte való éjszaka.

— **A szocializmus terjedése.** A szocializmusnak az Alföldön való terjedéséről sötét képet fest most orosházi tudósítónk. Az aratókat vagy sehogy sem, vagy nehezen tudják szerződtetni az Orosházát környező uradalmak. Három bérszabályzatot mutatnak föl: a czeplédit, az orosházit s a békésit. Mind oly terhessek, melyek elfogadhatlanok a gazdára. A békésmegyei gazdasági egyület újabb felirattal járul a földművelési miniszterhez, hogy az éves eselédnek ne engedje meg évközben a felmondást. A nagyszénási Sváb-féle uradalom éves eselédjei ugyanis tömegesen felmondottak, halott a eseléd törvény 61. §-a alapján éves eselédnek csak a szolgálati év lejártakor Szt. Mihály napkor van joguk fölmondani.

— **Árad a Tisza** és noha ez idén nem nagyon felünk haborgó hullámaintól; az előjáróság mégis minden elő készüléket meg tett a netán bekövetkező nagyobb áradással szemben, a védelem tekintetében; így az összes kirendelhető gyalog és igás erőt össze íratta, melyek fölött — vész idején — a rendelkező hatalmat Forgó Gergely II. bíróra ruházta.

— **Az ez idejé haszon állatok statisztikája.** Ló: felnőtt 2636. növendék, 555. közlegelőre megy 986. Szamár és öszvér: felnőtt 12. növendék — közlegelőre — Szarvas marha: tisztavértű magy. felnőtt 3201. növendék 1788. közlegelőre megy 3307. Szarvasmarha: tarka felnőtt 11. növendék 6. közlegelőre megy — Sertés felnőtt 1609. növendék 2662. közlegelőre megy 8. Juh felnőtt 1195. növendék 562. közlegelőre megy. — Kecske felnőtt 34. növendék 6. közlegelőre megy. — Tenyészmén 119 drb. Tenyész bika magyar 34 drb. Idegen fajta bika — drb. Bivalybika — drb. Tenyészkan 161. drb. tenyészkos 38. drb. Most egyszerűen közöljük e száraz kimutatást, legközelebb azonban, a mult évi kimutatással össze hasonlítva erre még vissza térünk.

— **A vásárhelyi méregkeverők.** A hódmezővásárhelyi méregkeverők ügyében a törvényszék az ujabban kiderült mérgezési eseteket illetőleg pótvizsgálatot rendelt, minek következtében a végtárgyalás bizonytalan időre elhalasztott. A bíróság a f. hó 23-án Szegeden tartandó tárgyalás alkalmá-

Fejér Márton uram legelső legénye, Geszti Sándor se bírta lehunyni a szemét akkor éjjel. Maga sem tudta mi leli s csak hanykolódott ágyán, jobbra-balra.

Miska inas jókat hortyogott a sarokba és Geszti Sándor úgy szeretett volna cserélni vele, mert hát . . .

Mert hát Miska inas még, se nem érez, se nem gondolkodik, — legalább nem úgy, mint ő.

De milyen bolond is volt, hogy fejébe vette Gizikét s még hozzá nemcsak a fejébe, de a szívébe is. Nem tehet róla sem ő, sem a leány, se más. Pedig hát lefujták már annak, le a sok reménységnek. Fejér Gizi nem lesz Geszti Sándoré soha. Fejér Márton urnak neveli a lányát.

A legénynek olyan nagy keserűség szállott a lolkére.

Csak nevelje, — vigasztalta magát aztán, — neki ugyan nem kell. Átok a házra a nagyravágyó, tudákos asszony, a ki okosabbnak tartaná magát az uránál. S Geszti Sándor erősen megfogadta, hogy többé nem gondol a leányra, — nem törődik vele egy szikrát se.

(Vége köv.)

val fogja a pótvizsgálat elrendelését a vádlottaknak és védőknek tudtul adni.

— **Korai fürdő-saison.** A magyarországi fürdőkben rendszerint későn, május hó közepén kezdődik a fürdő-saison. Jó részt ez az oka annak, hogy a magyar közönség még mindig óriási tömegekben keresi föl a külföldi fürdőket, holott a magyar fürdőkben is megtalálhatná a klimatikus hatások és a források gyógyító ereje mellett azokat az intézményeket melyek a különféle betegségek ellenében szükségesek. Ezen a bajon segít most az utóbbi esztendőknél során egyszerű fejlődésnek indult Rajecz-fürdőnek az igazgatósága. E fürdőben ugyanis az idén már április hó 1-én kezdődött a saison Erre különösen alkalmas rendkívül kedvező éghajlati viszonyainál fogva, melyek már áprilisban is tökéletesen megfelelnek a különféle bajok ellen orvoslást kereső betegeknek. Rajeczfürdőben, hol esztendőről-esztendőre szinte meglepő arányokban nyilvánul a fejlődés, mely ezt a gyönyörű fekvésű helyet egyik leglátogatottabb és legkedveltebb magyar fürdővé tette, a kitűnő gyógyhatású meleg ásványfürdő, úgy Marienbad és Carlsbad között helyet foglaló hideg és meleg ásvány ivókurája mellett tavaly óta a modern technika és orvostudomány minden igényeinek megfelelő hidegvizgyógyintézet és a Franzensbádival egyenlő tökéletesen kiprobált vasas lápfüdk is állnak az üdülést és gyógyulást kereső közönség rendelkezésére. A most életbeléptetett újítás az, hogy a saison már április 1-én megkezdődött, hasonlóképp arra vall, hogy a fürdő igazgatósága semmi áldozatot nem kímél, mikor a fürdő közönség igényeinek a kielégítéséről van szó — Rajeczfürdőnek vasuti állomása Zsolna, a m. kir. államvasutak mentén. 3

+ **Czimbalom,** teljesen jó karban, fényezett, lábakkal, olcsón eladó. **Hol?** Megmondja a kiadóhivatal.

Egy magyar könyvkereskedő fál százados pályája és negyven éves kiadó munkálkodása.

Ráth Mór, könyvkereskedő és kiadó, született Szegeden 1829., hol a Csanád vármegyében gazdálkodó atya lakott. A gimnázium bevégezése után a bécsi politechnium kereskedelmi osztályába ment, hogy ott a könyvkereskedelmi pályához szükséges előképzettséget megszerezze. 1846. kezdte meg pályáját Geibelnél, s folytatta 1848-ig. Ezen év dec. 31-én Windischgrätz elől menekülve Görgey seregéhez jutott, melyet Világosig kísért, honnan sikerült a közeli atyai puszta szöknie. A forradalom lezajlása után kikerülhetvén az osztrák hadseregbe való besorozást, pályáját Geibelnél folytathatta. Többé-kevésbé sikerült irodalmi kísérletei szorosabb viszonyba hozták őt az akkor már Pesten gyülekező irodalmi körökkel. Több évet a legelőkelőbb külföldi könyvkereskedésben töltött. 1855. ismét haza kerülvén, könyvkereskedést akart nyitni, azonban a helytartó-tanács a könyvtársági koncessziót tőle majdnem három éven át megtagadta. De végre mégis sikerült neki az engedélyt megnyerni, és így 1857. a „Vastuskóhoz” címzett épületben üzletét megnyithatta. A magyar szellemi arisztokrácia, az 1848. előtti nagy politikai tekintélyek, Deák Ferencz, Eötvös báró stb. az emigráció hazatért tagjai a R. könyvkereskedésében adtak egymásnak találgat, itt érlelődött meg az akkori politikai törekvések irodalmi része. R. kiadói tevékenysége éveken át páratlan volt, kiadványainak mind száma, mind értéke túlhaladta a legtöbb más magyar klasszikus írók kiadásával elévülhetetlen érdemeket szerzett magának a magyar irodalom körül. Az írói tiszteletdíjat oly fokra emelte, hogy egy magyar kiadó sem volt képes vele versenyezni; kiadványainak külkiállítására is a legnagyobb gondot fordította. Két ezer kötetet meghaladó kiadványai élő tanúi tevékenységének. Az 1873. i. bécsi világkiállításán az ő áldozatkészsége révén volt a magyar irodalom oly fényesen képviselve, mely alkalommal kiadványait a legfelsőbb elismeréssel tüntették ki. Az ő 1885-iki országos kiállításán szinte a legnagyobb kitüntetést nyerte el, a milleniumi kiállítás al-

kalmával eddig a jurytanács legnagyobb díját, a milleniumi nagy érmet kapta. Áldozatkészségéről tanuskodik az, hogy 1872. Toldy Ferencz írói pályájának 50 éves jubileuma alkalmával 5000 frt áru kitűnő munkát osztatott ki a középtanodák legjobb tanulóit közt, pár évvel később Eötvös emlékére 2500 frt áru művet adott ismét 50 érdemes tanulóknak; honvéd altisztek számára szintén 1500 forint értékű katonai kiadványokat ajándékozott, közművelődési célokra felajánlott kiadásainak értéke a 100 ezer forintot meghaladja; többek között a szegedi árvíz alkalmával szülővárossának ajándékozta összes kiadásainak egy példányát. 1861. a Rattenbiller polgármestersége alatt s z a b a d o n választott, 100 tagból álló első városi képviselő testület tagja lett. — Az alkotmány helyreállítása nagy feladatokat tűzött R. elébe: a konkurencia is azon időben csekély lévén, miniszterekké vált jó emberei reabizták a gyökeres politikai felforgatás követelte irdalmi szükségletek előteremtésének java részét. Az új népiszkolai kiadások az ő tanácsának és közreműködésének igénybe vételével jöttek létre és ő neveztetett ki az egész országra nézve azok főbizománysává. Az első jótékonyági 200,000 forintos állami sorsjáték népiszkolai tanszerek beszerzésére lett fordítva, melyeket öneki kellett előteremtenie és súlyos felelősség terhe alatt az új tanfelügyelőkhöz juttatni. A honvédség felállítása alkalmával egy magyar katonai reglement, tankönyv sem létezett: ilyennek több száz füzetének és kötetének kiadása reá lett bízva, Waldstetten, Forinyák, Kránitz, Bulyovszky stb. nagy műveit ő adta sajtó alá. Az igazságügyminiszter reá bízta a törvényeket és rendeletek hivatalos kiadását az ország minden nyelvén, mely vállalat a nemzetiségek ellen szentes passzivitása folytán majdnem elviselhetetlen anyagi veszteséggel járt. R.-nak ezen alapon megindított és oly népszerűvé vált jogi kiadásai most már több száz füzetre és kötetre terjednek. Többi kiadásai közül megemlítjük: A r a n y János balladáit, Zichy Mihály rajzaival, páratlan diszmu facsimile-kiadásban: u. a., összes munkái, hátrahagyott iratai és levelezése, fényes emlék-, diszkiadások és jutányos kiadásban; u. a., Összes költeményei album kiadás Than és Lotz 8 fényképpel: A Nibelung ének, fordította Szász Karoly, Schnorr Gyula viághírű rajzaival; O r c z y Tekla bárónő imakönyve 100 színnyomatu képpel, 450 araszegélyes lapon; T ó t h Kálmán összes költeményei, első teljes diszkiadás: T e l e k i Sámuel gróf felfedező utja Kelet-Afrika egyenlítői vidékein 1887—88. (a Rudolf- és Stefánia-tavakhoz), jogositott magyar kiadásban, 179 eredeti felvételek után készült rajzzal s színnyomatu térképpel: Eötvös József báró összes munkái, első teljes diszkiadás és számos fényes album s olcsó kiadásban; u. a., költeményei, album kiadás, Keleti Gusztáv s Székely Bertalan rajzaival: Shakspeare színműveinek illusztrált nagy diszkiadás 6 kötetben, Csiky Gergely bevezetésével és jegyzeteivel, körülbelül 600 a szövegbe nyomott és teljes lapokat elfoglaló illusztrációval és jutányosabb címkepes kiadása; a C s a l á d i k ö n y v t á r néhány száz kötete, mely diszes egyforma alakban és igen jutányos áron csupán elévülhetetlen értékű, nemesítő olvasmányt és a külföldi műveknek előkelő írók által készített jetes fordítását fogadja keretébe; Gyulai Pál költeményei és Vörösmarty életrajza; Tompa Mihály összegyűjtött költeményei, özevegének javára kiadva; A Deák Ferencz által a költő árvái javára iniciált Vörösmarty minden munkái; u. a., Szép Ilonka, album-d iszkiadás, Orlay Soma fényképezett rajzaival. Toldy Ferencz összegyűjtött munkái; a Cserney Antal által szerkesztett Budapesti Szemle és a Gyulai Pál által szerkesztett Budapesti szemle első 6 évfolyama; Horváth Mihály, huszonöt év Magyarország történetéből; u. a., Magyarország függetlenségi harcának története 1848—49 stb.

Üzlete tekintélyének fentartásában elismert érdemei vannak Gyula fiának is, ki egyuttal üzlettársa.

Irodalom.

Vasárnapi Lapok ezimel új képes hetilap indult meg, melynek főszerkesztője Beniczkyúé Bajza Lenke, felelős szerkesztője pedig Prém József. Köréjük ismert írók csoportosulnak mint munkatársak. Az első számba a többi közt Ábrányi Emil és Dengi János írt verseket, B. Bajza Lenke regényt; van Vajda János hagyatékából egy feltűnő cikk Arany Jánostól, akit mód nélkül magasztal. A képek egész sora díszíti a lapot, mely a Könyves Kálmán irod. részvénytársaság kiadásában jelenik meg.

Széchenyi Béla gróf Ázsiában. A legnagyobb magyar fia: Széchenyi Béla gróf több tudós tarsaságában a hetvenes években hosszabb utazást tett Közép Ázsiában. Majdnem két évtized munkájába került, míg az expedíció tudományos eredményeit összetették foglalni. Erről az érdekes utazásról közül több szép képet legújabb szépirodalmi képes hetilapunk, az „Ország-Világ”. Természetes, hogy e képek mellett még sok actualis kép díszíti e kedvesen szorakoztató hetilapunkat. Az „Ország-Világ”-nak azonban nemcsak a szép képekre van gondja, hanem arra is, hogy minden számában a legelőkelőbb íróktól közöljön verseket, novellákat. E heti számába a többek között írtak: Bereghy Árpád, Váradi Antal, Feszti Árpád, Colonel, Falk Zsigmond dr., Hevesi István. Az „Ország-Világ” előfizetési ára: negyedévre 2 frt. Mutatványszámokat kívánatra küld a kiadóhivatalt: Hold utca 7.

A jövő század bálja.

— Fantasia magória. —

A jövő században nagyon sok fogalom anachronismussá válik: így a „kvadrop” is. Nem gorombáskodnak falusi goromba ruhátárosok, egy-két bál boxerben lesz részünk, nem segít közszenyesekké lenni a ruhatári légvonalat. A jövő század bálozója a beléptijegygyel egyidejűleg kulcsot kap, mely számmal van ellátva, kinyitván az ajtót, talál fogasokat, s egy gomb megnyomására tünevényesen eltűrik a mostani tánczokat, a nemzeti szempontból kegyeletesen megtartott csárdást kivéve, nem ismerik. A mostani francia n gyes kolonjaihoz hasonló figurák között fognak sétálni s ezt fogják táncznak hívni. Nem maga a gymnasztkai mozgás mint inkább a közbeeső látványosságok miatt lesz a mulatság igen népszerű. Az elektro technikanak csodái fogják ugyanis kápráztatni.

Ugyanis: a férfiak gomblyukaiban vegyileg előállított illatos rózsá virít, melynek közepén egy villany gomb lesz, a táncz figurákhoz, a rendezők a vegyi rózsából fognak pazar fényt a szívárvány minden színében adni. A villanylámpák ernyői szerint a társaságra különféle színek verődnek. Azok a mamák, a kik sárga irigységben szenvednek valami bál sérelem miatt, azokra fejedelmi karmint fog lövelni az elektromos lámpa: aztán a petrezselyem árulás gyötrelmeit is megnyitja a tapintatos rendező, mert a hol a petrezselyem áruló hölgy ül, azt egyszerűen kis időre eltűnteti, vagy a fény teljes megvonásával, vagy a sülyesztők alkalmazásával.

Feltétlenül a sülyesztőket fogják alkalmazni a betolakodott jövevények ellen. Érdekes látványosság lesz a virágosó, a melyet az elektro-magnetizmussal produkálnak, ugyanis: a főrendező megnyomja időnként a rendezői főjelvénye gombját s akkor a bálteremben mindenfelől vegyileg készített rózsák ugranak le drótszálakon, ezt annyiszor lehetne ismételni, a hányzor csak kell.

Érdekes lesz a buffet, magában a bál-

terembem, ugyanis még a mult századból átöröklik azt a neveletlen tempót, hogy a tánczos mulatozás közben így kiált föl, karját emelgetvén: „Soh'se halunk meg!” Ezt a szokást ugyanis a jövő század is átveszi, de prktikus módon. Ugyanis: a karemelgetés akkor történik, mikor az elektro-magnetizmus alkalmával szép majolika ibrikék ugranak le drótokon és benne a koszt. A XX. század orvosai kiválóan fogják ajánlani a tánczközben való emésztést így elterjed a tánczközben való kedélyes lakmározás, az olvasó el is találhatja már, hogy a gyakori karemelgetés voltaképpen az ibrikék tartalmának kiürítéséért lesznek.

A jövő lapjai aztán azt is megírják, hogy Jolán kinek az ajkáról harapott le — csoreznyét.

De azért nem kell gondolni, lesz akkor is szünóra. Ámde azt az idegek reneszánszának nevezhetjük, mert ugy a férfiak, mint a nők külön termekben a maguk podegrás végtagjait Brátay-féle sóborszeszeszel fogják kezegetni, mint, melynek a jövőszázadban még renomirsabb neve lesz.

Érdekesek lesznek a hangversenynyel összekötött farsangi esték. A közönség, a mint a jövő Leonkavallót, Wagnert, vagy Dankó Pistáját fogja kivánni, beviszik a legtekéletesebb fonografokat, s akár a kölni dóm zenés miséjét, meghallgathatja a publikum. Saját zene nem lesz, mert ha a Kajászó-szent mihályi kaszinó megrendeli a gentry-kaszinó bandáját s tökéletes telefon-készültekekkel épp úgy bokázik Kajászon Dr. Sajó Aladár, mucsii körorvos, mint a gentry kaszinó aranyifjusága, Stoheniczy ur.

A tánczban a legnagyobb szabadelevőség diadalmaskodik s hogy egy nemzetiség táncza sem lesz elnyomva, jele, hogy a Dalai Láma udvari szőlői is kedves tánczpiészt fognak képezni.

Ma napság a rendezőségnek legtöbb gondot a tánczrend okoz. Milyen bájós és milyen szuftilis legyen. A papirluxus a tánczrendben meg fog szűnni. Ezután a holgyek minden bálra ekszert kapnak: aluminiumból, melyet piroxinnel tesznek izzóvá. Nincs az a gyémánt, amely ennek a ragyogását tultenné. És olcsóbb lesz az aluminiium a jövő században, mint most a papir.

A hölgy aztán álmatagon szól oda a tánczosának:

Hát láttad-e pajtás, mi a legközelebbi táncz? Csatold csak le, kérlek, a karpereczemet, ennek belső kerületében megoldvashatod.

Csak még azt nem merem megjósolni, hogy ha akár a hölgy, akár a férfi szerelmének villanyos árama kevés lenne, a kívánt szerelmi villanyosságot mesterségesen lehetne pótolni. Teszem, mily pompás és előnyös dolog lenne, ha a jövő Zirsabellái tapasztalván, miként a férfi lassan ereszkedik az óhajtott szerelmi vallomásba, nemcsak a szemének ingerlő villanyszikráival, de valami magikus erővel is előidézhethetné az óhajtott vallomást, hogy az elektro-magnetizmus rózaszinű férjében megereszse a jövő század leányainak komoly, majd rózsás mondását.

— Uram! Én hiszem, hogy a közös háztartás egyenlegének elérése érdekében a pontos számadatokat megszerezte. Az ügyletet a magam részéről is megkötni vélem. Különben, — beszéljen a mamámmal.

Echo.

Felelős szerkesztő: **Eder János.**
Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**